

Αθήνα, 14/10/2024

Ερώτηση

Προς
τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: «Χωρίς κανόνες και χωροταξικό σχεδιασμό η ανάπτυξη αιολικών πάρκων και στον θαλάσσιο χώρο».

Οι προοπτικές για την ανάπτυξη πλωτών και παράκτιων αιολικών πάρκων (ΥΑΠ) στη χώρα μας είναι πολλαπλά τεκμηριωμένες και αποδεκτές από το σύνολο της επιστημονικής κοινότητας. Τα παράκτια αιολικά πάρκα, υπό συνθήκες, μπορούν να συμβάλουν δραστικά στην αύξηση της συμμετοχής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα της χώρας και να ενισχύσουν την εγχώρια βιομηχανία. Για να δημιουργηθούν ευρύτερες κοινωνικές συναινέσεις στις τοπικές κοινωνίες με τις οποίες θα γειτνιάζουν, απαιτείται η χωροθέτησή τους να αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης δημόσιας συζήτησης και συμμετοχής των πολιτών. Η ανάπτυξή τους ωστόσο θα καταστεί ανέφικτη αν πρώτα η χώρα δεν ολοκληρώσει τον χωροταξικό της σχεδιασμό σε όλα τα επίπεδα.

Το καλοκαίρι του 2022 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την ανάπτυξη υπεράκτιων και πλωτών αιολικών πάρκων. Ο νόμος 4964/2022 ορίζει ότι υπεύθυνος φορέας για την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης υπεράκτιων αιολικών πάρκων για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου είναι η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων και Ενεργειακών Πόρων (ΕΔΕΥΕΠ) τόσο όσον αφορά τη διαχείριση των δικαιωμάτων σχετικά με την έρευνα, την αναζήτηση και τον προσδιορισμό των Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης ΥΑΠ

(ΠΟΑΥΑΠ), όσο και ως προς την εκχώρηση ερευνητικών δικαιωμάτων σε τρίτους στις εν λόγω περιοχές.

Όπως προέβλεπε το παραπάνω νομοθετικό πλαίσιο, τα βήματα για την επιτάχυνση της εγκατάστασης υπεράκτιων σταθμών αιολικής ενέργειας στη χώρα μας περιλάμβαναν την έκδοση μιας Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την έγκριση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ΥΑΠ και την έγκριση της αντίστοιχης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του εν λόγω προγράμματος. Ταυτόχρονα, προσδιοριζόταν η αναγκαιότητα η ΕΔΕΥΕΠ να δημιουργήσει εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) που θα αναλάμβανε να φέρει σε πέρας τις ανεμολογικές και βυθομετρικές μελέτες, καθώς και να συλλέξει κάθε άλλο απαραίτητο δεδομένο στις περιοχές του πρώτου «κύματος» των υπεράκτιων αιολικών, οι οποίες θα έχουν ολοκληρωθεί το 2026. Τέλος, στον ίδιο νόμο, αναφερόταν ότι η υπεράκτια περιοχή που εκτείνεται νότια της ακτογραμμής της Περιφερειακής Ενότητας Έβρου και βόρεια-βορειοανατολικά της Σαμοθράκης θα αποτελούσε περιοχή ανάπτυξης πιλοτικών Έργων ΥΑΠ συνολικής ισχύος έως 600 MW.

Με επόμενη νομοθετική πρωτοβουλία, τον Νοέμβριο του 2023, το ΥΠΕΝ προέβη στη δέσμευση ηλεκτρικού χώρου ύψους 2 GW στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ενώ παράλληλα είχε δημοσιοποιηθεί και το προσχέδιο για την ανάπτυξη των πρώτων περιοχών ανάπτυξης πλωτών αιολικών πάρκων της χώρας. Στη συνέχεια, στο προκαταρκτικό Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2025 -2034 του ΑΔΜΗΕ που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Μάρτιο του 2024, η Επιτροπή Συντονισμού Σύνδεσης και Ανάπτυξης Έργων ΥΑΠ υπέβαλε πρόταση για τη δέσμευση ηλεκτρικού χώρου 2 GW, ο οποίος θα επιμεριστεί σε 5 περιοχές και συγκεκριμένα σε Θράκη, Κρήτη, Κυκλάδες, Αττική και Δωδεκάνησα, η οποία είχε ήδη καταστεί εφικτή με την παραπάνω νομοθετική πρωτοβουλία.

Πρόσφατα, ωστόσο, σειρά τοπικών κοινωνιών, φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και φορέων της κοινωνίας των πολιτών, από τη Σητεία μέχρι την Αιτωλοακαρνανία, έχουν εκφράσει την αντίθεσή τους στη χωροθέτηση υπεράκτιων αιολικών πάρκων. Ενδεικτικές ανάλογων αντιδράσεων είναι και το κύμα αποφάσεων φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης όπως π.χ. η πρόσφατη απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας την Τετάρτη 25 Σεπτεμβρίου 2024 αλλά και το ψήφισμα του Δήμου Ναυπακτίας της 9^{ης} Οκτωβρίου 2024 με το οποίο απαιτεί

την άμεση ανάκληση οποιασδήποτε σχεδιαζόμενης ανάπτυξης πλωτών και σταθερής βάσης υπεράκτιων αιολικών πάρκων στον Πατραϊκό Κόλπο.

Οι αντιδράσεις για το πρόγραμμα ανάπτυξης υπεράκτιων αιολικών πάρκων πήραν νέα δημοσιότητα πρόσφατα όταν, ύστερα από γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, το Υπουργείο Πολιτισμού έθεσε δικαιολογημένες ενστάσεις για την ανάπτυξη ανάλογων δραστηριοτήτων σε 3 από τις 19 περιοχές, οι οποίες περιλαμβάνονταν στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων. Έτσι ο Υπουργός ΠΕΝ προέβη σε τροποποίηση του αρχικού σχεδιασμού ανάπτυξης των πλωτών αιολικών με χαρακτηριστικότερη την απένταξη του οικοπέδου απέναντι από τη Σητεία «Κρήτη 1». Σύμφωνα με δημοσιεύματα στον τύπο της ενέργειας, το ΥΠΕΝ φέρεται να υπέβαλε αίτηση θεραπείας στο Υπουργείο Πολιτισμού με σκοπό την τροποποίηση της απόφασης έγκρισης της ΣΜΠΕ και, εν συνεχεία, το ΚΑΣ φαίνεται να συναίνεσε στη νέα τροποποιημένη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η δυσκολία προώθησης των πλωτών αιολικών πάρκων δεν είναι άσχετη με τα συνολικότερα προβλήματα στον χωροταξικό σχεδιασμό των ΑΠΕ στην χώρα μας. Υπενθυμίζεται ότι η Κομισιόν έχει κινήσει διαδικασία επί παραβάσει σε βάρος της Ελλάδας το 2014 όσον αφορά το περιφερειακό σχέδιο των ΑΠΕ του 2008 και την αδυναμία της χώρας να λάβει, κατά τη χωροθέτηση των ΑΠΕ, τις απαραίτητες μέριμνες για την προστασία προστατευόμενων ειδών. Επί τη βάση των διαδικασιών που είχε εκκινήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2014, το 2017 η τότε κυβέρνηση είχε προκηρύξει διαγωνισμό για την εκπόνηση νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ, διαδικασία η οποία όμως μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Ως εκ τούτου, και υπό τη σκιά της απαράδεκτης καθυστέρησης που έχει επιδείξει η σημερινή κυβέρνηση στην εκπόνηση του νέου Ειδικού Χωρικού Σχεδίου, έπειτα από προειδοποιητική επιστολή που εστάλη τον Δεκέμβριο του 2021 και την αιτιολογημένη γνώμη τον Απρίλιο του 2023, η Επιτροπή παράπεμψε την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικό της κωλυσιεργίας της σημερινής κυβέρνησης είναι και το γεγονός ότι σύμφωνα με δηλώσεις της Υφυπουργού κ. Σδούκου το εν λόγω πλαίσιο θα είχε ολοκληρωθεί τον Απρίλιο του 2024.

Αντίστοιχα, έκθετη είναι η χώρα μας και εξαιτίας της κυβερνητικής αδράνειας για την υλοποίηση του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού αφού σύμφωνα με τις

προβλέψεις της σχετικής Οδηγίας η χώρα έπρεπε ήδη να έχει τροποποιήσει την Εθνική Χωρική Στρατηγική για το Θαλάσσιο Χώρο (ΕΧΣΘΧ) και να έχει υλοποιήσει το πρώτο θαλάσσιο χωροταξικό σχέδιο. Αντί για αυτό, η μόνη ενέργεια στην οποία έχει προβεί το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι η - με το ν. 4759/2020 - απεμπλοκή του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού από τον χερσαίο περιφερειακό σχεδιασμό, γεγονός που οδηγεί στην περαιτέρω αποδιάρθρωση της λογικής της υλοποίησης μιας ενιαίας εθνικής στρατηγικής στη χωροταξία σε όλα τα επίπεδα. Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της εκπόνησης της αναθεωρημένης Οδηγίας RED III για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ, επεσήμανε την ανάγκη έγκαιρης συμμετοχής του κοινού στις διαδικασίες χωροταξικού σχεδιασμού των ΑΠΕ, ως προϋπόθεση για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της απανθρακοποίησης της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Σε ανάλογο κριτικό τόνο, εξάλλου, κινούνται και οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και οι επιστημονικοί φορείς πέριξ του περιβάλλοντος κατά τον σχολιασμό της ΣΜΠΕ του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων. Ενδεικτικά μόνο, η WWF κατά τη συμμετοχή της στη διαβούλευση της εν λόγω ΣΜΠΕ αναφέρει σειρά κριτικών παρατηρήσεων μεταξύ των οποίων την πλημμελή αιτιολόγηση της χωροθέτησης των πιλοτικών αιολικών πάρκων στο Βόρειο Αιγαίο με βάση τα διαθέσιμα ανεμολογικά δεδομένα, την πλήρη απουσία τεκμηρίωσης αναφορικά με την ανθεκτικότητα των υποδομών αυτών στις περιοχές που προκρίνονται να χωροθετηθούν από ακραία καιρικά φαινόμενα και την προκλητική απουσία τεκμηρίωσης αναφορικά με τις περιβαλλοντικές συνέπειες που θα έχουν τα συγκεκριμένα υπεράκτια αιολικά πάρκα σε προστατευόμενα είδη και ευαίσθητα οικοσυστήματα, όπως μας υποχρεώνουν οι σχετικές Οδηγίες της Ε.Ε. Η γνώμη της WWF, μάλιστα, με δεικτικό τρόπο αναφέρει ότι το πρόγραμμα «...παγιώνει βασικές επιλογές, που είναι δεσμευτικές για τα επόμενα στάδια...» του χωροταξικού σχεδιασμού των ΑΠΕ και εν γένει στο θαλάσσιο χώρο. Αντίστοιχα, σύμφωνα με το Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας «Η προτεινόμενη ΣΜΠΕ για το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων εμφανίζει σοβαρές νομικές και ουσιαστικές πλημμέλειες και ελλείψεις, οι οποίες την καθιστούν απολύτως απρόσφορη και ακατάλληλη να εκπληρώσει τον σκοπό της, να επιτελέσει δηλαδή ένα περιβαλλοντικά βιώσιμο και αξιόπιστο πλαίσιο για τη χωροθέτηση μιας τόσο

επισφαλούς για το θαλάσσιο περιβάλλον δραστηριότητας όπως είναι τα Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα (ΥΑΠ).

Η παραδοξότητα της στρατηγικής που έχει υιοθετήσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την προώθηση της εγκατάστασης θαλάσσιων αιολικών πάρκων χωρίς να έχει πρώτα ολοκληρώσει το Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο για τις ΑΠΕ και χωρίς να έχει συντάξει θαλάσσια χωροταξικά σχέδια στις εν λόγω περιοχές καθίσταται πλέον ορατή. Αποτέλεσμα της σκοπίμως αλλοπρόσαλλης αυτής πολιτικής είναι το ότι η απουσία ενός διαφανούς πλαισίου σε σχέση με τα κριτήρια με τα οποία προκρίνεται η χωροθέτηση των υπεράκτιων και πλωτών αιολικών πάρκων και η απουσία διαδικασιών δημόσιας διαβούλευσης στον χωροταξικό σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο έχει θέσει υπό αμφισβήτηση τις απαραίτητες συναινέσεις των τοπικών κοινωνιών στο φιλόδοξο και αναγκαίο αυτό εγχείρημα.

Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα παραπάνω, ερωτάται ο κ. Υπουργός:

- 1) Για ποιο λόγο επιλέχθηκε η εκπόνηση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων πριν από την ολοκλήρωση του Ειδικού Χωροταξικού Σχεδίου για τις ΑΠΕ;**
- 2) Με ποια κριτήρια επιλέχθηκαν οι περιοχές που θα εγκατασταθούν τα πρώτα πιλοτικά θαλάσσια αιολικά πάρκα;**
- 3) Πως έγιναν οι σχετικές επιλογές για τις ζώνες ανάπτυξης υπεράκτιων αιολικών πάρκων την ώρα που η υπό σύσταση θυγατρική της ΕΔΕΥΕΠ δεν έχει ακόμα συγκεντρώσει τα βυθομετρικά και αιολικά δεδομένα από τα οποία να τεκμηριώνεται η καταλληλότητα των εν λόγω περιοχών;**
- 4) Ποιο ήταν το σκεπτικό της πρόσφατης απόφασης του ΚΑΣ στη βάση της οποίας έγινε δεκτή η ΣΜΠΕ του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων;**
- 5) Πότε αναμένεται να ολοκληρωθεί το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ;**
- 6) Πότε θα εκδοθεί το πρώτο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της χώρας;**
- 7) Σε τι ενέργειες σκοπεύετε να προβείτε ώστε να διευκολυνθούν οι κοινωνικές συναινέσεις στις τοπικές κοινωνίες αναφορικά με την εγκατάσταση υπεράκτιων αιολικών πάρκων;**

8) Σε τι ενέργειες σκοπεύετε να προβείτε ώστε να διασφαλιστεί ότι η ανάπτυξη των θαλάσσιων αιολικών πάρκων δεν απειλεί προστατευόμενα είδη και ευαίσθητα οικοσυστήματα στις περιοχές που θα χωροθετηθούν;

Οι υπογράφωντες βουλευτές

Χαρίτσης Αλέξανδρος (Αλέξης)

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Ζεϊμπέκ Χουσεϊν

Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)

Τσακαλώτος Ευκλείδης

Φερχάτ Οζγκιούρ

Φωτίου Θεανώ